Державна служба статистики України
Національна академія статистики, обліку та аудиту
Львівський торговельно-економічний університет
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Академія WSB, Домброва Гурнича (Польща)
Академія прикладних наук (Польща)
Науковий центр інноваційних досліджень (Естонія)
Вища школа менеджменту інформаційних систем (Латвія)
Кооперативно-торговий університет (Молдова)

МАТЕРІАЛИ
X МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТИ

присвяченої пам'яті першого ректора
Національної академії статистики, обліку та аудиту,
доктора економічних наук, професора,
заслуженого економіста України

Івана Ісаковича
Пилипенка

Київ, 20 жовтня 2023 р.

УДК: 330.3+316.4](477)(082)
С 83

Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, Інтерсервіс, 2023. 622 с.

ISBN

Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції містять тези доповідей, повідомлень та виступів її учасників, у яких викладено наукові результати аналітичного осмислення сутності сучасних проблем модернізації соціально-економічного, гуманітарного, освітнього, наукового простору та перспектив розвитку України.

Для наукових, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та студентів економічних та соціально-гуманітарних спеціальностей.

Адреса оргкомітету конференції:
Україна, 04107, м. Київ, вул. Підгірна, 1
тел..: (044) 486-15-02
e-mail: info@nasoa.edu.ua

Відповідальність за зміст представлених матеріалів несуть автори. Організаційний комітет залишає за собою право на літературне редагування та відмову від друкування тез у разі виявлення плагіату, невідповідності вимог оформлення, спрямованості програмним питанням заходу.

УДК: УДК 330.3+316.4](477)(082)

ISBN

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.
ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Mantsurov I., Barvinok A., Stolietova I.
Evaluation of the National Bank of Ukraine Monetary Policy Effectiveness …..17

Mantsurov I., Khrapunova Ya., Hvelensiani A.
Inflation Targeting As A Tool to Stimulate Economic Growth in Ukraine …….24

Salikhova O.
State aid to business for tech innovation as a guarantee
of accelerating the development of Ukraine in the post-war period ……...30

Антоненко О. С.
Стратегічні напрямки забезпечення стійкості
фінансової системи України ……..35

Бєляк І. О.
Галузевий профіль міжнародного інвестування
та кредитування причорноморських регіонів України ……37

Бірюк Д. О.
До питання узгодженості використання фінансових інструментів
та інтересів суб'єктів економіки ……...41

Богріновцева Л. М.
Переваги і ризики розвитку криптовалютних ринків та бірж ……44

Бойко І. О., Вавричук О. С.
Військові облігації як інструмент підтримки економіки держави ……49

Бондарук Т. Г., Бондарук О. С.
Роль пенсійного забезпечення в системі економічної безпеки держави …..55

Бороденко Т. М., Савченко А. І.
Оцінка фіскальної ефективності ПДВ з імпорту
в умовах економічної нестабільності ……...57

Борцайкіна О., Артюх О.
Державний фінансовий контроль як поняття:
проблемні аспекти визначення ……..62

Василевська-Смаглюк О. М.
Контроль бюджетів громад у контексті стратегії
«від бюджету війни до економіки перемоги» ……..65

Вергелюк Ю. Ю., Панченко І. В., Дощин Д. О.
Реалії та можливості залучення прямих іноземних інвестицій
в Україну …….68

Борцайкіна Олександра,
студентка 31У гр. ФМОІТ;
Артюх Оксана,
доктор економічних наук, професор;
Одеський національний економічний університет

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ПОНЯТТЯ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ

Одним з провідних державних інструментів забезпечення економічної стабільності та раціонального використання фінансових ресурсів – ефективне впровадження та здійснення державного фінансового контролю. В останні роки національна економіка перебуває в рецесії та кризі через низку обставин, головна з яких – це початок повномасштабних довготривалих воєнних дій на території України, внаслідок чого відбувається мобілізація всіх вільних державних коштів, фінансової допомоги зарубіжних країн-партнерів на військові потреби, що провокує масові необ'єктивні та нераціональні випадки розпорядження цими коштами. Тобто, державний фінансовий контроль зараз набуває фундаментального значення в боротьбі не тільки з корупцією, а також з недоцільним розподіленням бюджету під час війни.

За даними тлумачного словника сучасної мови «контроль – це нагляд за діяльністю, перевірка відповідності контрольованого об'єкта встановленим вимогам [1].

У працях окремих дослідників поняття «контроль» розглядається як «комплексний самостійний інструмент публічного адміністрування, який здійснює перевірку та облік виконаних завдань контрольованого об'єкта» [2].

Для визначення сутності фінансового контролю бажано дослідити різні підходи науковців.

Так, на думку О. Василика, фінансовий контроль є «функцію управління, яка включає сукупність спостережень, перевірок за діяльністю об'єкта управління з метою оцінки обґрунтованості й ефективності прийняття рішень і результатів їх виконання» [3].

Дослідник Л .М. Касьяненко вважає, що «фінансовий контроль є засобом перевірки правильності обчислення, повноти і своєчасності сплати податків та інших обов'язкових платежів…» [4]. Іншими словами, фінансовий контроль – це процес нагляду та спостереження за фінансово-господарською діяльністю, яка має відповідати встановленим законодавчим вимогам.

Якщо розглядати законодавчі вимоги щодо тлумачення термінів «фінансовий контроль», «державний фінансовий контроль», то можна спостерігати розкриття сутності тільки поняття «державний контроль».

Так, відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» державний нагляд (контроль) – це діяльність уповноважених законом центральних органів

виконавчої влади … в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства…» [5].

Інше визначення наводиться у Законі України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин», в якому державний контроль розглядається як «державний контроль - діяльність компетентного органу, його територіальних органів, державних інспекторів, державних ветеринарних інспекторів, помічників державного ветеринарного інспектора та уповноважених осіб, що здійснюється з метою перевірки відповідності діяльності операторів ринку вимогам законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин, а також усунення наслідків невідповідності та притягнення до відповідальності за порушення відповідних вимог» [6].

Як бачимо, у діючому законодавстві України на сьогодні не розкривається сутність поняття «державний фінансовий контроль».

У Законі України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», який визначає правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні, доведено, що державний фінансовий контроль забезпечується через проведення державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки закупівель та моніторингу закупівлі. Втім, як поняття, державний фінансовий контроль не пояснюється [7].

Такий же підхід простежується і в Законі України «Про рахункову палату», яким пояснюється, що державний фінансовий контроль «забезпечується шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів» [8].

Втім не можна не відмітити, що фахівцями був розроблений та запропонований для затвердження і подальшої імплементації Проект Закону України «Про основні засади діяльності органів державного фінансового контролю» від 11.12. 2017 року, в якому термін «державний фінансовий контроль» тлумачиться як «урядовий фінансовий контроль, що здійснюється органами державного фінансового контролю щодо забезпечення законного, ефективного, економного та результативного формування, розподілу, управління та використання державних (місцевих) ресурсів об'єкта контролю та спрямований на попередження, виявлення та усунення порушень фінансово-бюджетної дисципліни» [9].

Впевнені, що затвердження цього законодавчого акту та введення його в дію удосконалить понятійний апарат у сфері державного фінансового контролю, але на сьогодні на законодавчому рівні це питання ще не врегульовано.

Проблема законодавчої невизначеності цього поняття призводить до неоднозначного тлумачення сутності державного фінансового контролю. Тому багато науковців тлумачать природу державного фінансового

контролю часто суб'єктивно та упереджено, що є негативним явищем у контрольній сфері.

Висновки. Нормативно-правова база України на даний момент не має єдиного уніфікованого тлумачення терміну «державний фінансовий контроль», що викликає розбіжності в його розумінні серед науковців та фахівців-практиків. Тому вважаємо, що доцільно проводити подальші дослідження у цьому напрямку з метою удосконалення понятійного апарату у контрольній сфері на державному рівні.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної мови. URL: https://slovnyk.me/dict/vts/%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%8C
2. Гладун З. Адміністративне право України. Тернопіль : Вид-во ТАНГ, 2002. С. 178
3. Василик О. Д. Державні фінанси України: підруч. Київ: НІОС, 2002. 608 с.
4. Касьяненко Л. М. Правові основи здійснення фінансового контролю органами державної податкової служби України. Нац. акад. держ. податк. служби України. Ірпінь, 2004. 18 с.
5. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007р. № 877-V / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov. ua/laws/show/877-16#Text
6. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя: Закон України від 18.05.2017р. № 2042-VIII / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#Text
7. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993р. № 2939-XII / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov. ua/laws/show/2939-12#Text
8. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015р. № 576-VIII / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text
9. Про державний фінансовий контроль: Проект Закону України від 11.12.2017р. URL: https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/1057